

Laksebreveiere i Tanavassdraget SA

Vår fiskerett i Tanavassdraget

Fiskerett

Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)

Innholdsfortegnelse ▾

Kapittel IV. Bestemmelser om fiskeretten.

§ 16. *Grunneierens rett til fiske etter anadrome laksefisk.*

Med de innskrenkninger som følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov, sedvane, alders tids bruk eller annen hjemmel, gjelder følgende:

- a. I vassdrag har grunneieren enerett til fiske etter anadrome laksefisk.
- b. I sjøen har grunneieren enerett til fiske etter anadrome laksefisk med faststående bundne redskaper så langt hans grunn går.
- c. I sjøen har eieren av nærmest tilstøtende grunn enerett til fiske etter anadrome laksefisk med kilenot, lakseverp, krokgarn, bunngarn med faste pelestikk eller liknende redskap. Eneretten omfatter også retten til å sette ut ledegarn, redskapsfortøyninger o.l. Retten gjelder i den utstrekning dette må anses naturlig når hensyn tas til de stedlige forhold som bunnformasjoner og avstanden fra grunneierens eiendom til vedkommende fiskeplass, eller den sedvanemessige utøving av fisket.

Historiske hendelser og lover av betydning

- 1775 – Kongelig reskript om at fiskeretten tilligger befolkningen langs vassdraget
- 1888 - Lov om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finmarkens Amt.
- 1911 - kongelig resolusjon. Forskrift om fiskerettens utøvelse i Tanavassdraget, Finnmark.
- 1990 - overenskomst med Finland ratifisert
- 1994 - høyesterett avsier dom om fiskeretten i tanavassdraget
- 2005 - stortinget bestemmer lokal rettighetsbasert forvaltning.
(Finnmarksloven)

Historiske hendelser av betydning

- 2008 - Tanautvalget oppnevnes
- 2011 - Tanaforskriften vedtas som gir opphav til lokal forvaltning
Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF)
- 2011 - TF kommer i drift
- 2014 - Tanaloven endres og styrker befolkningens rettigheter
ytterligere

Den 10 feb 1994 avsa Høyesterett dom i sak Inr 10B/1994, nr 252/1992

Dommens beskrivelse av fiskeretten

Etter mitt syn er det ved loven av 1888, ved den kgl.res. av 1911 og ved senere praksis under enhver omstendighet skapt **fiskerettigheter** for laksebreveierne, som staten må **respektere** ved sine disposisjoner når det gjelder fiskekortsalg for stangfiske.

Staten kan neppe være berettiget til salg av fiskekort i et slikt omfang at det i virkeligheten innebærer en overføring av **fiskerett** fra de fiskeberettigede til grupper **uten fiskerett**.

2014 - Tanaloven endres

Tanaloven endres etter dialog og prosess med rettighetshaverne, kommunene og Sametinget

Loven er ikke overraskende i tråd med dommen i Høyesterett 1994

Tanaloven

§ 3. *Forholdet til folkeretten*

Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter og bestemmelser i overenskomster med Finland om fisket i Tanavassdraget.

Tanaloven

§ 4. *Fiskeberettigete*

Den som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiskeslag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tanavassdraget.

Fiskeretten etter første ledd ligger til ett medlem av husstanden. Dersom flere personer driver fiskeberettiget jordbruk i fellesskap på samme grunn, har bare én av dem rett til garnfiske.

§ 5. *Rett til stangfiske*

De personer som bor i Tana eller Karasjok kommuner har rett til å fiske med stang eller håndsnøre fra land og båt i de lakseførende delene av Tanavassdraget mot løsning av fiskekort til lav pris. Det samme gjelder for personer som bor langs lakseførende sideelver til Tana i Kautokeino kommune. Reindriftsutøvere som ikke bor i disse områdene, har rett til stangfiske når de driver reindrift i elvedistriktet.

Fiskerett etter første ledd må ikke utøves til fortrengsel for de fiskeberettigete etter § 4.

Tanaloven

§ 6. Forskrifter og forhandlinger

Departementet kan gi forskrift om adgang til stangfiske for andre enn dem som er nevnt i §§ 4 og 5.

Tanaloven vurdert av adv. Benny Solheim

Privatrettslige fiskerettigheter som grunnlag for TFs rolle og myndighet

Det følger som fremholdt av tanalovens formålsbestemmelse at lokalbefolkningen har «særskilte rettigheter» til fiske i Tanavassdraget «på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane». At grunnlaget for lokalbefolkningens fiskerett herunder er «alders tids bruk og lokal sedvane» medfører at lovgiver har anerkjent at fiskeretten er en rett som er opparbeidet ved bruk over generasjoner, og at det vil være en rett av privatrettslig karakter.

Lokalbefolkningens sterke rettigheter er dessuten fremholdt av Høyesterett i avgjørelsen inntatt i Rt. 1994 s. 158.

At lokalbefolkningens fiskerettigheter er av privatrettslig karakter innebærer at staten ikke vil kunne gripe inn i denne rettigheten f. eks. ved å endre lov eller inngå folkerettslige avtaler som griper inn i lokalbefolkningens rett.

Avtalens innhold

- Nye rettighetshavere (sørfinske hytteeiere)
- Sterke innskrenkninger for lokal garnfiskere
- Forsker og overvåkergruppa kan fatte ytterligere innskrenkninger uten å ta hensyn til tanaloven. For eksempel stoppe fisket når vannstanden er under 350m³/s
- TF blir medansvarlig for vedtak TF ikke gjør eller er med på å vedta

Avtalens innhold

Garnfiske er regulert med 83%. Med ny avtale var det 90 garndøgn med fast bruk + 12 drivgarnsdøgn

Til sammen 102 garndøgn med oppstart 1.6 og avslutting 31.7

Stågarn 18 døgn

Stengsel 22 døgn

Drivgarn 4 døgn.

Not 0 døgn

Rettsak mot staten

Be retten fortelle staten

- At dem ikke kan røre vår fiskerett
- Ikke kan tildele fiskerett til andre grupperinger
- Innskrenke vårt fiske uten kompensasjon

Resultat av dom

- **Avtalen termineres**
- **Vår fiskerett og forvaltningsrett i tanavassdraget styrkes og må respekteres**

Vedtak i sak 8.1

Årsmøtet gir styret fullmakt til å føre saken for retten i den hensikt å få den inngåtte avtalen mellom Finland og Norge om fisket i Tanavassdraget terminert.